

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 57/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av elsäkerhetslagen

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 24 oktober 2006 en proposition med förslag till lag om ändring av elsäkerhetslagen (RP 230/2006 rd) till ekonomiutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Sari Rapinoja, handels- och industriministeriet
- professor Veli-Pekka Viljanen.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- lagstiftningssekreterare Laura Nordenstreng, justitieministeriet
- professor Teuvo Pohjolainen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att elsäkerhetslagen ändras. Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/108/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet föreslås bli genomfört genom en ändring av elsäkerhetslagen och statsrådets förordning om elmateriels och elanläggningars elektromagnetiska kompatibilitet som utfärdas med stöd av lagen. Direktivet gäller utrustnings elektromagnetiska kompatibilitet. Syftet med den fö-

reslagna lagen är att säkerställa att utrustningars elektromagnetiska kompatibilitet är tillräcklig.

Utöver de lagändringar som direktivet förutsätter föreslås att vissa av elsäkerhetsmyndigheternas befogenheter preciseras.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 20 juli 2007.

I propositionen ingår ingen motivering till lagstiftningsordningen. Regeringen förefaller att utgå från att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Bemyndigande att utfärda förordning

Statsrådet kan utifrån föreslagna 2 § 6 mom. genom förordning föreskriva om elmateriels och elanläggningars säkerhet och elektromagnetiska

kompatibilitet, hur de ska släppas ut på marknaden och tas i bruk, väsentliga krav, hur materielens överensstämmelse med kraven ska bedömas och om skyddsåtgärder.

Lagstiftningen måste bedömas mot bemyndigandet att utfärda förordning enligt 80 § i grundlagen. I paragrafen föreskrivs att det genom lag ska utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Om det handlar om begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna bör de bygga på lag. Detta hänger samman med förbudet att delegera befogenheter som innebär inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna till lägre nivå än lag (GrUB 25/1994 rd, GrUU 11/1999 rd). Men den som utfärdar förordning kan genom lag bemyndigas att utfärda närmare bestämmelser om sådant som är av mindre betydelse för individens rättigheter och skyldigheter (RP 1/1998 rd). Bestämmelserna är betydelsefulla också för näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen.

Det hänvisas till bemyndigandet i 9 §, 13—15 §, 27 §, 33 § och 47 §. Det är nästan obegränsat och har inte begränsats till den lagstiftning som direktivet kräver. Här föreslås bli föreskrivet genom förordning av statsrådet om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Dessutom förefaller det att finnas överlappningar i lagstiftningen (t.ex. 26—27 § i lagförslaget och 11 § i förslaget till förordning). Exempelvis 5 § i förslaget till förordning i bilagan till lagförslaget finns krav för att släppa ut elmateriel och elanläggningar på marknaden och för att ta dem i bruk. I 6 § i förordningen föreskrivs om fri rörlighet för elmateriel och elanläggningar. Utifrån 7 § ska den elmateriel och de elanläggningar som anges i bilaga I uppfylla de väsentliga kraven på elektromagnetisk kompatibilitet. Utifrån 11 § kan man dra bort en apparat från marknaden, förbjuda att den släpps ut på marknaden eller begränsa apparatens fria rörlighet. I 14 § föreskrivs om krav på fasta installationer. I lagtekniskt hänseende är bestämmelserna mycket rörliga.

De föreslagna skyldigheterna, kraven och begränsningarna bör uppfylla de allmänna villkoren för begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna, t.ex. att det ska bestämmas om dem i lag och att de ska vara exakta och noggrant avgränsade. Grundlagsutskottet kräver att bemyndigandet att utfärda förordning i lagförslagens 2 § 6 mom. preciseras genom att de centrala bestämmelserna om de villkor — ingår nu i 5—7 §, 11—12 § och 14 § i förslaget till förordning — som elapparater och elanläggningar ska uppfylla innan de släpps ut på marknaden och tas i bruk, innan apparater dras bort från marknaden och deras fria rörlighet begränsas. Det är också villkoret för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Övrigt

I föreslagna 14 § 1 mom. och 15 § 1 mom. bemyndigas ministeriet att utfärda närmare bestämmelser och fastställa särskilda märken för elmateriel. Enligt 4 § 7 punkten i gällande lag avses i lagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den med ministerium det behöriga ministeriet enligt vad som närmare föreskrivs genom förordning. Av skäl som framgår av 119 § 2 mom. i grundlagen anser grundlagsutskottet att 4 § 7 punkten i gällande lag lämpligen bör ändras så att det behöriga ministeriet specificeras direkt i lagen (GrUU 49/2006 rd, GrUU 28/2004 rd, GrUU 12/2004 rd, RP 1/1998 rd).

Utifrån föreslagna 13 § ska den som i Finland saluför eller till någon annan överlåter elmateriel kunna visa att materielen och tillverkningen av den uppfyller kraven enligt 5 § och i de förordningar som statsrådet utfärdat med stöd av 2 § 6 mom. samt de krav som meddelats med stöd av 6 §. Den som bygger en elanläggning ska enligt 17 § 1 mom. överlåta de handlingar som behövs för påvisande av överensstämmelsen till innehavaren av elanläggningen som i sin tur ska förvara handlingarna under anläggningens hela driftstid. Trots att bestämmelserna delvis redan ingår i gällande lag är det något oklart om skyldigheterna gäller överlåtaren eller innehavaren av vilken som helst elmateriel eller bara parti-

och detaljhandeln eller importören. Enligt motiveringen förefaller skyldigheten att förvara handlingar att gälla dem som har ansvar för fasta installationer. Bestämmelsen behöver enligt utskottets mening preciseras.

I propositionen ingår ingen motivering till lagstiftningsordningen. Grundlagsutskottet vill på allvar påpeka för regeringen att ett avsnitt om "Förhållandet till grundlagen och lagstiftningsordningen" bör tas in i propositionen, om det i lagförslaget finns bestämmelser som kräver att bli bedömda mot grundlagen. Avsnittet ska tas in i propositionen också om grundlagsfrågor har behandlats på annat håll i propositionen. Grundlagsutskottet har talat för att avsnittet om lagstiftningsordningen i gränsfall snarare bör tas in än lämnas bort. Motiven till lagstiftningsord-

ningen ger riksdagen viktig information som i avgörande grad hjälper till att bedöma om förslaget behöver behandlas i grundlagsutskottet eller inte (GrUB 2/2001 rd och Lainlaatijan perustuslakiopas, justitieministeriets publikation 2006:11 s. 8—9). De bidrar till en snabbare behandling av ett lagförslag i riksdagen. Detsamma gäller granskningen av ett lagförslags grundlagsenlighet innan det lämnas till riksdagen.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, om utskottets konstitutionella anmärkningar på 2 § 6 mom. vederbörligen iakttas.

Helsingfors den 24 januari 2007

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Arja Alho /sd
Hannu Hoskonen /cent
Roger Jansson /sv
Johannes Koskinen /sd
Annika Lapintie /vänst
Outi Ojala /vänst
Reino Ojala /sd

Klaus Pentti /cent
Markku Rossi /cent
Simo Rundgren /cent
Arto Satonen /saml
Seppo Särkiniemi /cent
Jan Vapaavuori /saml
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Kalevi Laaksonen.